

Svenska Fåravelsförbundet
Gudrun Haglund-Eriksson
Bengtstorp
694 98 Närkesberg

2016-05-29

N2015-07190-FJR
n.registrator@regeringskansliet.se

Remiss angående skyddsjakt efter varg och föreslå nya regler och tillämpning N2015-07190-FJR

Svenska Fåravelsförbundet, nedan benämnt SF, är en intresse- och näringslivsorganisation för Sveriges fårföretagare. Föreningen har 24 länsföreningar och har idag drygt 2600 medlemmar. Ett stort antal av landets får finns i företag som drivs av medlemmar i Svenska Fåravelsförbundet.

En mycket stor del av de skador som orsakas av de stora rovdjuren, och då främst varg, drabbar får. Rovdjursangreppens påverkar näringen när det gäller djurvelfärd, lönsamhet samt inte minst den psykosociala situationen för fårföretagarna. Det är inte ovanligt att drabbade fårföretagare slutar med sin produktion efter ett vargangrepp. Den osäkra rovdjurspolitiken hämmar lammproduktionens tillväxt. Rovdjurspolitiken måste bestå i en aktiv förvaltning som är förutsägbar och långsiktig.

Sammanfattning

SF ser positivt på att försök skapa åtgärder som på ett bättre sätt kan skydda våra tamdjur. SF måste dock påpeka att en skyddsjakt är avsedd att förebygga eller avbryta ett angrepp av rovdjur och för att snabbt avvärja ytterligare angrepp. Det är omfattningen av skadan, den ekonomiska, fysiska och inte minst psykisk påverkan på djurägarna som följd av rovdjursangrepp som måste läggas till grund för en förbättrad tillämpning av skyddsjakt på varg. Naringens behov måste ges större vikt än önskan att behålla enskilda individer som har ett avvikande beteende. I dagsläget har vargen en gynnsam bevarandestatus och även SF anser att förvaltningsplanerna ska följas.

SF avvisar modeller där antal angrepp utgör måttstock eller regel för om skyddsjakt ska tillåtas. Det måste vara antal dödade djur och/eller den ekonomiska skadan som ska ligga till grund för beslut.

Enligt den nationella förvaltningsplanen ska tamdjurshållningen inte påtagligt försvåras samt socioekonomiska hänsyn tas. Skyddsjakt är ett verktyg inom viltförvaltning och bör tillämpas även innan skada skedd om så behövs.

De fårgårdar som drabbas av ett angrepp av ett rovdjursangrepp utsätts av en enorm press i form av oro, ekonomiska förluster i form av direkta- och indirekta kostnader. Inte bara i samband med angreppet utan även lång tid efter. Enbart förekomsten av rovdjur i ett område påverkar produktionen och fårhållningen i stort. De kostnaderna som rovdjuren förorsakar måste staten ersätta till fullt ut. Den täta population som finns i Mellansverige måste glesas ut och spridning ske över landet där det är möjligt. Vargstammen får inte växa okontrollerat i antal om det ska kunna vara möjligt att förhindra allvarlig skada. En allt mera växande vargstam kommer att sannolikt att öka kostnaderna för varg i takt med att angreppen på får förväntas öka, i den situation måste staten skjut till pengar i samma takt till förebyggande åtgärder.

Svensk lammproduktion

Svensk lammproduktion har stora möjligheter att växa, då efterfrågan på lammkött ökar. Både konsumtionen av lammkött i allmänhet och efterfrågan på svenskt lammkött i synnerhet har ökat

under flera år, men andelen svenskt lammkött av den totala lammköttskonsumtionen fortsätter att minska. Vi producerar nu endast 30 % av lammköttet vi äter. En färsk undersökning visar samtidigt att konsumenterna vill se det omvända förhållandet; 70 % svenskproducerade lamm.

Producentpriserna på lammkött har stigit, men trots de positiva signalerna från marknaden syns ingen nämnvärd ökning av den svenska lammköttproduktionen. Den höga djurvälferden och bevarandet av den biologiska mångfalden är de starkaste argumenten för svenskt lammkött jämfört med importerat. För att klara våra höga krav på djurens välfärd och samtidigt kunna möta den starkt ökade efterfrågan på svenskt lammkött krävs en långsiktig och varaktig politisk viljeriktning. Till denna långsiktighet hör en aktiv förvaltning av de stora rovdjuret och en långsiktighet i rovdjurspolitiken som inger förtroende.

Skydds jaktens genomförande

SF delar Naturvårdsverkets uppfattning att det, i nuvarande lagstiftning, finns ett större utrymme för skydds jakt på varg än det som länsstyrelserna nu tillämpar. Skydds jakt måste även vara möjlig att genomföra på genetiskt viktiga vargar, innan allvarlig skada skedd och utan att den kan överklagas i flera led. En annan möjlighet är att begränsa vem som har rätt att överklaga ett skydds jaktbeslut. Länsstyrelserna måste kunna besluta om skydds jakt på eget initiativ i större utsträckning än vad som görs i dagsläget pga. de hot och trakasserier som förekommit mot dessa gårdar och stå för kostnaderna för skydds jakten. SF anser att det bör vara möjligt att efter konstaterat angrepp kunna få en tillfällig utökning av § 28 för att kunna genomföra jakt säkert och att "rätt" varg fälls. Alla beslut bör gälla i hela reviret även över länsgränser.

SF avstyrker bestämt att Naturvårdsverkets uppfattning att kostnaderna för skydds jakt ska vältas över på de som ansöker om skydds jakten. Om det ska kunna gå att få en acceptans och en samexistens mellan fårägare och varg måste samhället stå för samtliga kostnader rovdjuret förorsakar varg är betydligt svårare än jakt på de flesta andra djur.

En övervägande del av fårföretagarna saknar dessutom både vapenlicens och kunskap om organisation av skydds jakt. För att nå resultat är det nödvändigt att föra en god dialog med länsstyrelse, viltförvaltning, orsbefolkningen och de lokala jägarna. Skydds jakt måste ske snabbt samma eller nästkommande dag och utan dröjsmål genom överklagan för att ge önskad effekt. Länsstyrelsen bör på lämpligt sätt verkställa och utföra beslutad skydds jakt (samråd med lokala jägare) av de stora rovdjuret.

Rapporten noterar att endast 0,03 % av alla får och lamm angrips av rovdjur och menar att dessa siffror kan utgöra grund för en vidare diskussion om acceptansnivåer för rovdjursangrepp inom fårnäringen. SF kan aldrig acceptera några toleransnivåer för rovdjursangrepp, för den enskilda djurägaren medför ett rovdjursangrepp alltid stor skada och stora påfrestningar.

För beslut om skydds jakt måste antal dödade/skadade djur och den ekonomiska skadan utgöra grund för beslut om skydds jakt, inte antal angrepp. Ett angrepp med ett stort antal dödade/skadade djur måste kunna leda till beslut om omedelbar skydds jakt och inte behöva vänta på att fler angrepp sker. Bedömningen måste utgå från skadans art och dess ekonomiska följder. Det är orimligt och stötande att inte möta djurägare med respekt i dessa situationer då de drabbats av höga ekonomiska kostnader, merarbete och stora psykiska påfrestningar

Ansvar

Enskilda djurägare har, enligt den lagstiftning som finns, ingen skyldighet att ansvar för de skador som rovdjuret förorsakar den enskilde djurägaren. Att sätta upp kriterier på ett antal förebyggande åtgärder som krav vid eventuell skydds jakt eller för ersättningen vid skada är helt absurt! Ska fårägare kunna samexistera med rovdjuret måste samhället ändra attityd, se problemen och vilja samarbeta i

frågan. Stängsel är kostsamt och kräver mycket underhåll. Ersättningsnivåerna är dagsläget ca 50 % av en totala det kostanden för uppsättning och ingen ersättning för underhåll. Näringen har inte råd med dessa kostnader, på många gårdar som satt upp rovdjursavvisande stängsel är stängslen mera värda i balansräkningen än produktionsvärdet. Många områden är svårstängda pga., terrängen, sjöar, arrendemark osv. Stängsel ger det bästa skyddet i dagsläget men utgör inte hundra procentigt skydd. Av de besättningar som tagit emot bidrag och satt upp rovdjursavvisande stängsel är det ofta bara enstaka hagar som är stängda med rovdjursavvisande stängsel.

Antal får

Det är helt riktigt att fårnäringen har ökat i Sverige under de senaste 30 åren. Med de förutsättningar som finns borde produktionen ökat ännu mer. Speciell gäller det i skogsbygd och mellanbygd där en av världens artrikaste naturtyper – naturbetsmarkerna finns. Men ökningen sker fram för allt genom att produktionen flyttar till marker med bättre förutsättningar. I områden där vargen funnits några år ser vi en tendens med sjunkande antal lamm medan antalet tackor är ungefär det samma. Jordbruksverkets statistik pekar på samma trender med är svår att följa över tid. Det är många olika parametrar som behöver vägas samman antal fårföretag, antal tackor och baggar samt antal tackor med lamm.

Länsstyrelsen i Örebro har med hjälp av Jordbruksverkets statistik konstaterat att lammproduktionen i Örebro län har under de senaste fem åren minskat med 13 % medan fårantalet ligger nästan oförändrat. Värmland visar på liknade siffror men med ännu större tapp i produktionen. En sannolik anledning är att den osäkra politiska viljeriktning i rovdjursfrågan skapar otryggheten och lägger en död hand över näringen den ökar avvecklingen och hämmar utvecklingen! Den starka oron över djurens välbefinnande gör att utmarker, besvärliga att stängsla och långt från brukningscentrum tas ut produktion, tackorna betäcks inte utan hålls som naturvårdare nära gården för att hålla markerna öppna i vänta på att rovdjursfrågorna ska kunna nå en förvaltning som är trovärdig och hållbar över tid.

För beslut om skydds jakt måste antal dödade/skadade djur och den ekonomiska skada utgöra grund för beslut om skydds jakt inte antal angrepp. Ett angrepp med stort antal dödade/skadade djur måste kunna leda till beslut om skydds jakt omedelbart och inte behöva vänta på att nya angrepp sker, bedömningen måste utgå från skadans art och dess ekonomiska följder. Det är orimligt och stötande att inte möta djurägare med respekt när de drabbas av ekonomiska avbräck, merarbete och psykiska påfrestningar.

Gudrun Haglund-Eriksson

Vice ordf./ Rovdjursansvarig Sv. Fåravelsförbundet

Magnus Jönsson

Ordf. Sv. Fåravelsförbundet